

ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายลิขสิทธิ์ ในกรณีการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของคนพิการ¹

อติเทพ ผลศักดิ์²

เมื่อได้ทำการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการบังคับใช้กฎหมายลิขสิทธิ์ในกรณีการเข้าถึงและใช้ประโยชน์โดยคนพิการจะเห็นได้ว่ากฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศไทยยังมีปัญหาในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายลิขสิทธิ์ในกรณีการเข้าถึงและใช้ประโยชน์โดยคนพิการอยู่มากจากการศึกษาพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 พบว่าบทบัญญัติที่กำหนดข้อยกเว้นการใช้สิทธิในลิขสิทธิ์ของคนพิการมีความไม่สอดคล้องกับสนธิสัญญามาร์ราเคซซึ่งเป็นกฎหมายต้นแบบในเรื่องนี้ และประกาศกระทรวงพาณิชย์ที่ออกการอาศัยอำนาจของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 บางฉบับที่เกี่ยวข้องเป็นการเพิ่มภาระในองค์กรหรือหน่วยงานผู้จัดทำงานอันมีลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการเกินสมควร ซึ่งเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ประกาศกระทรวงพาณิชย์กำหนด มีข้อที่เป็นการกีดกันการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ เป็นการผิดวัตถุประสงค์ของสนธิสัญญามาร์ราเคซ

ปัจจุบันประเทศไทยได้ยื่นภาคยานุวัติสารเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญามาร์ราเคซด้วยเหตุนี้ ในการบังคับใช้กฎหมายลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการในประเทศไทยนั้นต้องสอดคล้องกับสนธิสัญญามาร์ราเคซ อย่างไรก็ตามปัจจุบันประเทศไทยได้พยายามบัญญัติกฎหมายลิขสิทธิ์ให้สอดคล้องกับสนธิสัญญามาร์ราเคซ และได้มีการแก้ไขกฎหมายลิขสิทธิ์อย่างต่อเนื่องแต่ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายลิขสิทธิ์ก็ยังคงมีอยู่และ ผู้ศึกษาเห็นว่าในเรื่องปัญหาการบังคับใช้กฎหมายลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการในประเทศไทยนั้นมีปัญหาโดยสรุปได้ดังนี้

1) ปัญหาในการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ในงานอันมีลิขสิทธิ์โดยคนพิการแม้มาตรา 32/4 ได้เปิดโอกาสให้คนพิการสามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้ แต่เงื่อนไขต่าง ๆ ต้องปฏิบัติตามตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่องการใช้ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้ พ.ศ. 2562 โดยที่เป็นปัญหาคือข้อ 4 (1) มีหลักว่างานอันมีลิขสิทธิ์ที่จะนำมาทำซ้ำหรือดัดแปลงเพื่อประโยชน์ของคนพิการจะต้องเป็นงานที่นำออกโฆษณาหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนแล้ว และองค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับต้องได้งานนั้นมาโดยชอบด้วยกฎหมาย เห็นได้ว่าแม้มาตรา 32/4 ให้คน

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายลิขสิทธิ์ในกรณีการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ของคนพิการ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ปภาศรี บัวสุวรรณ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี วงษ์วิจิตร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปวีศร เลิศธรรมเทวี

²นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

พิการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้

แต่ถ้าพิจารณาประกาศกระทรวงพาณิชย์แล้ว งานที่คนพิการหรือองค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับจะนำมาทำซ้ำหรือดัดแปลงเพื่อประโยชน์ของคนพิการจะต้องเป็นงานที่นำออกโฆษณาหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนเท่านั้น และองค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับต้องได้งานนั้นมาโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งหมายความว่างานอันมีลิขสิทธิ์ที่ผู้พิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์เองหรือองค์กรผู้จัดทำงานอันมีงานลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการจะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์ก่อนเสมอ หรืออาจเป็นการที่ซื้อขายงานอันมีลิขสิทธิ์กับเจ้าของลิขสิทธิ์โดยตรง ในส่วนนี้จึงเป็นปัญหาในการกีดกันการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในงานอันมีลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการอยู่ ทำให้ไม่สอดคล้องกับสนธิสัญญามาร์ราเคซผู้ศึกษาจึงเห็นว่าประกาศกระทรวงพาณิชย์ดังกล่าวยังมีปัญหาที่เป็นข้อจำกัดสิทธิของคนพิการในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในงานอันมีลิขสิทธิ์

2) ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายลิขสิทธิ์ในกรณีการเข้าถึงและใช้ประโยชน์งานอันมีลิขสิทธิ์โดยคนพิการภายใต้สนธิสัญญามาร์ราเคซประเทศไทยได้ยื่นภาคยานุวัติสารเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญามาร์ราเคซวันที่ 28 มกราคม 2562 มีผลผูกพันประเทศไทยและการประกาศใช้พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2561 ได้มีการเพิ่มเติม 32/4 ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการเพื่อสอดคล้องกับสนธิสัญญามาร์ราเคซ โดยต่อมาจึงได้มีการประกาศกระทรวงพาณิชย์ในเรื่องการใช้ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้ พ.ศ. 2562

เพื่อกำหนดเงื่อนไขและการอนุญาตในการใช้งานอันมีลิขสิทธิ์

แต่อย่างไรก็ตาม ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายลิขสิทธิ์ก็ยังคงมีอยู่ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่าในเรื่องปัญหาการบังคับใช้กฎหมายลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการในประเทศไทยนั้นมีปัญหาดังนี้ คือ ปัญหาการบังคับใช้กรณีสิทธิในการเผยแพร่งานอันมีลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการต่อสาธารณชน กล่าวคือแม้มาตรา 32/4 วรรคหนึ่ง (2) ที่บัญญัติให้องค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับมีสิทธิที่จะเผยแพร่งานอันมีลิขสิทธิ์ต่อสาธารณชนในสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ที่ทำซ้ำหรือดัดแปลงรวมถึงสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ที่ได้รับจากองค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับในประเทศหรือต่างประเทศ และในเรื่องรูปแบบการทำซ้ำหรือดัดแปลงรวมถึงการเผยแพร่ต่อสาธารณชนนั้นในวรรคสองตอนท้ายของมาตรา 32/4 กำหนดให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา ดังนั้น จึงต้องพิจารณาประกาศกระทรวงพาณิชย์ ซึ่งปัจจุบันกระทรวงพาณิชย์ได้ออกประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่องการใช้ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้ พ.ศ. 2562 ผู้ศึกษาเห็นว่า มี 2 ข้อ คือ ข้อ 5 กับข้อ 7 ของประกาศกระทรวงฉบับดังกล่าวเป็นการสร้างเงื่อนไขในการเผยแพร่งานอันมีลิขสิทธิ์ให้กับองค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับมากเกินไปจนสมควรเช่นข้อ 5 (1) การเผยแพร่ต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ของคนพิการที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ตามลักษณะความบกพร่องและความจำเป็นของคนพิการประเภทนั้นเท่านั้น เห็นว่าเป็นการจำกัดประเภทของคนพิการไว้ ซึ่งคนพิการตามกฎหมายของประเทศไทยมีหลายประเภทเมื่อมีจำกัดไว้เพียงคนพิการประเภทนั้นเท่านั้นผู้ศึกษาจึงเห็นว่ากรณีดังกล่าวเป็นการจำกัด

การเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการอีกทั้งข้อ 5 (2) ที่มีหลักว่าสำเนางานที่จะนำมาเผยแพร่ต้องเป็นสำเนาที่ได้จัดทำขึ้นเองตามรูปแบบที่กำหนดในข้อ 3 เป็นรูปแบบนี้กำหนดไว้ในประกาศเท่านั้น ซึ่งผู้เห็นจึงว่าเป็นการจำกัดรูปแบบและลักษณะงานสำหรับคนพิการเพราะขาดความยืดหยุ่น หากเทคโนโลยีวิทยาการได้เปลี่ยนแปลงก้าวหน้าไปทำให้เกิดรูปแบบใหม่ของงานที่สามารถทำให้คนพิการเข้าถึงได้หลากหลายเพิ่มขึ้นประกาศกระทรวงพาณิชย์ก็จะไม่ทันสมัย เพราะถ้ากำหนดไว้แบบนี้ในอนาคตอาจทำให้ไม่สามารถเผยแพร่งานอันมีลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการได้ ข้อ 7 ของประกาศกระทรวงฉบับดังกล่าวยังกำหนดเงื่อนไขขยายไปเพิ่มเติมอีกกล่าวคือในการทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์และการเผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งสำเนาอันมีลิขสิทธิ์ที่อยู่ในรูปแบบที่คนพิการสามารถเข้าถึงได้ตามประกาศนี้จะต้องไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควรข้อ 5 ข้อ 7 ของประกาศจึงไม่เป็นไปตามการบังคับใช้ของสนธิสัญญามาร์ราเคซ เพราะสนธิสัญญามาร์ราเคซมาตรา 2 (b) ประกอบมาตรา 4 วรรคหนึ่ง (เอ) ที่วางหลักไว้ว่าเพื่ออำนวยความสะดวกให้มีการจัดทำสำเนาในรูปแบบที่สามารถทำให้คนพิการเข้าถึงได้และการทำให้ปรากฏต่อสาธารณชนซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่นถือว่าได้รับการยกเว้นไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ดังนั้นเงื่อนไขตามประกาศฉบับดังกล่าวจึงไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของสนธิสัญญามาร์ราเคซส่งผลเป็นการกีดกันการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการเช่นเดิม

นอกจากนี้ยังมีปัญหาสืบเนื่องจากประการแรกคือการบังคับใช้กรณีการอนุญาตให้แลกเปลี่ยนสำเนาอันมีลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการระหว่างประเทศจากการที่บทกฎหมายมาตรา 32/4 (2) ที่กล่าวไว้ในประการแรกนั้นคือสิทธิการเผยแพร่งานอันมีลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการจะต้องเป็นไปตามเงื่อนไข ประกาศกระทรวงพาณิชย์ ข้อ 5 (3) คือ องค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับต้องเผยแพร่สำเนาต่อคนพิการที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้หรือต่อองค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับอื่นในประเทศหรือต่างประเทศเมื่อได้รับการร้องขอโดยข้อความตอนท้ายหมายความว่า หากไม่มีการร้องขอให้มีการเผยแพร่สำเนาระหว่างประเทศก็ไม่สามารถแลกเปลี่ยนสำเนาในงานอันมีลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการได้ ซึ่งแตกต่างจากสนธิสัญญามาร์ราเคซมาตรา 5 วรรคหนึ่งที่บัญญัติว่าการอนุญาตให้องค์กรที่ได้รับการรับรองทำให้ปรากฏหรือจำหน่ายสำเนาในรูปแบบที่สามารถทำให้คนพิการเข้าถึงได้ถูกทำขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมาย องค์กรที่ได้รับการรับรองมีสิทธิทำให้ปรากฏหรือจำหน่ายสำเนานั้นไปให้แก่บุคคลผู้รับประโยชน์หรือองค์กรที่ได้รับการรับรองที่อยู่ในประเทศอื่นได้การอนุญาตให้มีการส่งออกสำเนาในรูปแบบที่สามารถทำให้ผู้พิการเข้าถึงได้จะเป็นการช่วยลดปัญหาอุปสรรคในการเข้าถึงงานของผู้พิการทางสายตาที่มีอยู่ทั่วโลกทั้งยังเป็นการช่วยให้เกิดการใช้ทรัพยากรและเวลาที่ซ้ำซ้อนกันในหลาย ๆ ประเทศอีก นอกจากนี้มาตรา 5 วรรคสองและมาตรา 6 ของสนธิสัญญามาร์ราเคซที่บัญญัติไปในแนวทางเดียวกัน

3) ปัญหาการกำหนดรูปแบบการอนุญาตให้ใช้สิทธิในงานอันมีลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการเรื่องการอนุญาตให้ใช้สิทธิตามกฎหมายลิขสิทธิ์ของไทยไม่ได้กำหนดในเรื่องอนุญาตให้ใช้สิทธิสำหรับคนพิการไว้

จึงทำให้เกิดปัญหาที่เจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์ไม่ยินยอมให้นำงานอันมีลิขสิทธิ์ของตนไปทำเพื่อประโยชน์ของคนพิการ เพราะเนื่องจากกฎหมายลิขสิทธิ์ได้กำหนดให้คนพิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในงานอันมีลิขสิทธิ์ได้ตามข้อยกเว้นจึงทำให้คนพิการได้รับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ เมื่อได้รับข้อยกเว้นคนพิการจึงได้รับสิทธิในการใช้งานอันมีลิขสิทธิ์ได้โดยธรรมคือการไม่มีค่าตอบแทน และการไม่มีค่าตอบแทนนี้ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าเป็นเหตุโดยตรงที่เจ้าของลิขสิทธิ์ไม่อนุญาตให้นำงานอันมีลิขสิทธิ์ของตนไปทำเพื่อประโยชน์ของคนพิการ อีกทั้งกฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศไทยไม่ได้กำหนดเรื่องค่าตอบแทนให้เจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์ที่คนพิการหรือองค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับนำงานอันมีลิขสิทธิ์ของตนไปทำซ้ำหรือดัดแปลงหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน แม้จะเป็นไปตามหลักหลักการใช้งานอันมีลิขสิทธิ์โดยธรรม (Fair Use) โดยบุคคลอื่นอาจใช้ประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ได้โดยไม่ถือว่าการละเมิดลิขสิทธิ์แต่เป็นการใช้ประโยชน์จากงานนั้นเพื่อส่วนรวมโดยไม่ทำให้เจ้าของลิขสิทธิ์ได้รับความเสียหายหรือสูญเสียประโยชน์ถึงแม้จะใช้งานอันมีลิขสิทธิ์ได้โดยไม่ละเมิดแล้ว คนพิการหรือองค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับที่ได้นำงานอันมีลิขสิทธิ์ไปทำเพื่อประโยชน์คนพิการ แต่สิ่งที่ต้องคำนึงด้วยนั้นคือหลักประโยชน์สาธารณะ (Public of Interest) การนำหลักเกณฑ์ในเรื่องประโยชน์สาธารณะเข้ามาพิจารณากับการสร้างสมดุลกันระหว่างสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์กับประโยชน์สาธารณะในการใช้งานลิขสิทธิ์เพราะถือว่าเป็นการสมควรที่สาธารณชนควรรับรู้ว่าคุณเองสามารถนำงานอันมีลิขสิทธิ์เหล่านั้นมาใช้ได้แค่ไหนเพียงไรมีบางประเทศที่ไม่กำหนดเรื่องค่าตอบแทนไว้เพราะเป็นเรื่องข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์จึงถือว่าการใช้งานลิขสิทธิ์ที่เป็นธรรมและไม่มีการจ่ายค่าตอบแทนในการทำซ้ำจำหน่ายหรือทำให้ปรากฏต่อสาธารณชน (Absolute Exception หรือ Free-Use Exception) แต่ก็มีบางประเทศ เช่น ประเทศออสเตรเลียมีการเก็บค่าธรรมเนียมในเรื่องการทำงานอันมีลิขสิทธิ์ไปทำซ้ำหรือดัดแปลง, จำหน่ายหรือทำให้ปรากฏต่อสาธารณชนโดยถือว่าเป็นกรณีการบังคับใช้ลิขสิทธิ์ (Compulsory Licensing) จากทฤษฎีและตัวอย่างของต่างประเทศที่ได้มีข้อกำหนดในเรื่องค่าตอบแทนไว้ ผู้ศึกษาเห็นว่าประเทศไทยควรมีการกำหนดในเรื่องค่าตอบแทนในการอนุญาตให้ใช้สิทธิเหมือนกับประเทศออสเตรเลีย อีกทั้งสนธิสัญญามาร์ราเคสมาตรา 4 วรรคห้า ไม่ได้กำหนดห้ามไว้เพราะเป็นเรื่องของกฎหมายภายในของประเทศนั้น เพราะผู้ศึกษาเห็นว่าเป็นไปได้ยากที่เจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์จะอนุญาตให้นำงานอันมีลิขสิทธิ์ไปทำซ้ำหรือดัดแปลงหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้เพราะไม่ได้กำหนดเรื่องค่าตอบแทนไว้ให้ชัดเจน จึงเป็นปัญหาในเรื่องการอนุญาตให้ใช้สิทธิในงานอันมีลิขสิทธิ์กรณีเข้าถึงและใช้ประโยชน์โดยคนพิการ รัฐบาลจึงควรเข้ามากำหนดรูปแบบการอนุญาตให้ใช้สิทธิไว้เป็นการเฉพาะ และรัฐบาลอาจจะต้องมีมาตรการในการควบคุมและดูแลในเรื่องการกำหนดค่าตอบแทนในส่วนนี้ให้กับเจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์เป็นไปตามหลักดุลยภาพระหว่างรัฐกับเอกชน เพื่อเจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์จะอนุญาตให้นำงานอันมีลิขสิทธิ์ไปทำซ้ำหรือดัดแปลงหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนสำหรับคนพิการเพิ่มมากขึ้นและให้คนพิการได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ได้อย่างเต็มที่โดยไม่มีอุปสรรค

จากการศึกษาอิสระกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการบังคับใช้กฎหมายลิขสิทธิ์ในกรณีการเข้าถึงและใช้ประโยชน์โดยคนพิการผู้ศึกษาอิสระมีข้อเสนอแนะถึงกฎหมายลิขสิทธิ์ของไทย ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ดังนี้

1) ผู้ศึกษาเห็นควรแก้กฎหมายลิขสิทธิ์มาตรา 32/4 และแก้ไขประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่องการใช้ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้ พ.ศ. 2562 ข้อ 4 (1) ให้สอดคล้องกับสนธิสัญญามาร์ราเกซเพื่อให้คนพิการจะเข้าถึงงานและใช้ประโยชน์ในงานอันมีลิขสิทธิ์ได้โดยไม่มีเงื่อนไขว่าจะต้องเป็นงานที่มีการเผยแพร่หรือต้องเป็นงานที่ออกโฆษณาแล้วเท่านั้น หรือต้องเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ที่ได้มาโดยชอบถึงจะนำมาทำเพื่อคนพิการได้

2) ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าควรแก้ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่องการใช้ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้ พ.ศ. 2562 ผู้ศึกษาเห็นว่า มี 2 ข้อ คือ ข้อ 5 ควรมีการแก้ไขให้มีการบังคับใช้สอดคล้องกับสนธิสัญญามาร์ราเกซที่ให้องค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับสามารถเผยแพร่งานอันมีลิขสิทธิ์โดยไม่จำกัดประเภทของคนพิการ กับการจำกัดรูปแบบในงานที่ต้องเป็นไปตามประการกระทรวง ฯ ดังกล่าว หรือกรณีแลกเปลี่ยนสำเนางานระหว่างประเทศควรมีการแก้ไขไม่จำเป็นต้องได้รับการร้องขอถึงจะสามารถแลกเปลี่ยนได้ หรือข้อ 7 ที่ขยายขอบเขตและเงื่อนไขไปเพิ่มเติมนั้นควรแก้ไขเพราะส่งผลกระทบต่อผู้เป็นเจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์จะไม่อนุญาตให้นางานอันมีลิขสิทธิ์ไปทำซ้ำหรือดัดแปลงเพราะเป็นการเพิ่มภาระเกินสมควร เพื่อให้องค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับสามารถเผยแพร่สำเนางานอันมีลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการได้โดยไม่มีข้อจำกัดในการแลกเปลี่ยนสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศ

3) ควรให้รัฐบาลเข้ามากำหนดรูปแบบการอนุญาตให้ใช้สิทธิไว้เป็นกาลเฉพาะ เช่นอาจต้องมีการกำหนดไว้ในกฎหมายเลยว่าหากเป็นกรณีที่เข้าข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ มาตรา 32/4 ต้องมีการกำหนดเรื่องค่าตอบแทนไว้ หรือรัฐอาจรับภาระในเรื่องค่าตอบแทน อาจจัดสรรงบประมาณแผ่นดินมาเป็นค่าตอบแทนให้เจ้าของอันมีลิขสิทธิ์ หรืออาจใช้มาตรการทางภาษีคือการกำหนดในเรื่องหากผู้เป็นเจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์อนุญาตให้องค์ผู้จัดทำงานอันมีลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการอาจได้รับยกเว้นภาษีเป็นกรณีพิเศษ เพราะเนื่องจากนางานอันมีลิขสิทธิ์มาทำเพื่อประโยชน์สาธารณะและรัฐบาลอาจจะต้องมีมาตรการในการควบคุมและดูแลในเรื่องการกำหนดค่าตอบแทนในส่วนนี้ให้กับเจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์เป็นไปตามหลักดุลยภาพระหว่างรัฐกับเอกชนเพื่อเจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์จะอนุญาตให้นางานอันมีลิขสิทธิ์ไปทำซ้ำหรือดัดแปลงหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนสำหรับคนพิการเพิ่มมากขึ้นและให้คนพิการได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ได้อย่างเต็มที่โดยไม่มีอุปสรรค

จากข้อเสนอแนะดังกล่าว ผู้ศึกษาอิสระจึงเชื่อว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาข้อกฎหมายกับปัญหาการบังคับใช้กฎหมายลิขสิทธิ์ในกรณีการเข้าถึงและใช้ประโยชน์โดยคนพิการ เพื่อลดปัญหาในการกีดกันการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการต่อไป ช่วยลดปัญหาอุปสรรคในการเข้าถึงงานของผู้พิการทาง

สายตาที่มีอยู่ทั่วโลกได้อย่างแท้จริง ถือว่าเป็นการมอบโอกาสให้พิการได้มีสิทธิความเสมอภาคเท่าเทียมกับคนปกติ

เอกสารอ้างอิง

รัชชัย สุภผลศิริ. กฎหมายลิขสิทธิ์พร้อมด้วยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ. ศ. 2537. พิมพ์ครั้งที่ 3.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2544.

ประทีป ทับอรรถนันท์ และจิตาภา พรยิ่ง. สิทธิคนพิการในประเทศไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร:

ร้านหนังสือปณราช, 2561.

สมชาย กษิติประดิษฐ์. สิทธิมนุษยชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัย-รามคำแหง, 2557.

อารีพรรณ จงประกิจพงศ์. สารานุกรมทรัพย์สินทางปัญญา 1. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2537.